

Մեքոյի շինարարությանը ոչ մի ռուբլի

Երևանում վառելիքի դակասին զուգահեռ մեքոյի դառնում է փերկություն, ֆադաբային կյանքի ճրգնածամային տառերին քնակչության նորմալ կենսագործունեությունն աղախովող միակ միջոց: Տարիներ առաջ, երբ նոր էր սկսվել մեքոյի շինարարությունը, մարդիկ, մեքոյի կառուցման հետ հույսեր էին կադրում իրենց կամ գոնե գավակների համար դարձնում փոխադրման հեռանկարներ տեսնելով:

Երևանում մեքոյի շինարարությունն սկսվել է 1972 թ: Առաջին հերթը ֆադաբային կենտրոնը կադրում էր հարավային արդյունաբերական շրջանների հետ: Այս գծի հակառակ ծայրը տիտի հասնի մինչև «ԵՄԱԶ» ավտոգործարան: Մշակված է նաև մեքոյի զարգացման հեռանկարային սխեմա, ըստ որի գիծը լիցիտ է հասնի Աջափնյակ, Նոր Արեշ, Սեբաստիա, Նորքի զանգված:

Միևնային իրագործումից հետո ֆադաբային վերջապետ ազատորեն կըշնչեր, հիմնականում կլուծվեր սրանտորային խնդիրը, կբարելավվեր ֆադաբային էկոլոգիան:

Մակայն, դժբախտաբար, այդ ծրագրերը դեռ երկար կմնան դարակներում:

Մեքոյի վարչությունում տեղեկացանք, որ թեև տեսականորեն որոշում կայացված չէ մեքոյի շինարարության ստանդարտ մասին, սակայն այն փաստորեն դարձրելով է: Շինարարության գծով վարչության սնորհն Մուշեղյանն ասաց, որ վերջին ուր ամիսներին ոչ մի աշխատանք չի կատարվել:

կատարվել: Իսկ վերջին հինգ տարիներին մշակույթն ուղանալին թեթևակասարուններ են գրանցվել: Պատճառը նորից ու նորից շարաքաստիկ ֆինանսական միջոցներ չունենալն է: Կառուցող շինարարության համար վերջերս հասկացված 13 մլն. ռուբլին 13 կողմիկի դեր էլ չի աղաղաց: Գումարը նրանց հաշվում տեսել է ընդամենը հաշված ռոյտներ, աղա փոխանցվել բազում դարձրելից մի մասի փակմանը: Ըստ հաշվարկների, Աջափնյակի գծի գործարկման համար միայն անհրաժեշտ է 3 միլիարդ 400 միլիոն ռուբլի, որի անկախության դեղումը վեց տարում գիծը շահագործման կհանձնվի: Այն դեղումը, երբ այս գծի վրա բավականին աշխատանքներ են կատարվել: Նախադասարանական աշխատանքները, որ մեքոյի շինարարության մեջ ամենաբարձր ու աշխատասարն են, ավարտված են: Սեղծված է աշխատանքային ճակատը և ֆինանսավորման դեղումը շինարարությունը բաժնով կընթանա: Աջափնյակի գծի վրա ամենաբարձրն ու դժվարը մեքոյի կամրջի շինարարությունն է՝ Կիևյան փողոցի կամրջի տակ, որի կառուցվածքները դասվելու են Ռուսաստանում: Ե՛ր վարչության տեղ Բեգլարյանը, ե՛ր շինարարության գծով սնորհն Մուշեղյանը ժողովրդի դժգոհությունը ե՛ր իրենց անգործությունը կադրված շինարարության ընթացիկ հետ, բացարձեցին տեսական միջոցների սղությանը: «Կիևն ենդրումներ, կկատարվի նաև աշխատանք»:

մինչ այդ բոլոր շինարարական աշխատանքները կատարվում են, այստեղ ասած, դարձում, վարչությունը չի կարողանում հանդես գալ որդես լիարժեք դասվիրատու, ֆանի րո դեռ նախորդ տարիներից դարձրել ունի: Բոլոր դասանցներին ու խնդրանքներին կառավարությունը դասասխանում է ոչ բյուջեի նման ճեղքվածքի դասանցներում մեքոյի շինարարության համար անհրաժեշտ գումար առայժմ չունեն: Ե՛ր հայտնի էլ չէ, թե երբ կունենան: Ու թեև Աջափնյակի կիսաս գծի նախագծահաշվարկային եւ այլ աշխատանքներն ավարտված են, սակայն առայժմ տեղի չի շարժվում:

Մեքոյի վարչությունում մեր ուշադրությունը հրավիրեցին նաև մեկ այլ խնդրի վրա: Քաղաքապետը սարիներ առաջ տեսնված համարված սրանտորային սխեման վաղուց ի վեր հնացած է եւ լուրջ վերափոխումների կարիք ունի: Քաղաքի քնակչության անակադրեթաց աճին այդ սխեմայի համաձայնեցումը օրակարգի խնդիր է դարձել: Միևնային շեկունների հետ կվերակառուցվեն բոլոր սրանտորային ծառայությունները, այդ բվում մեքոյի ծրագրերն ու աշխատանքները: Քանի ուշ էլ, լիցիտ է սրանտորային շինարարության հարցերի նկատմամբ նորովի մոտեցում դրսևորել, հակառակ դեղում սերունդներն ստիպված կլինեն աչափազ ղեկավարության կառուցածքը վերաշինել՝ դրա վրա նոր միլիարդներ ծախսելով: Նման սխալ հաշվարկի կամ մակերեսային մոտեցման արդյունք չէ՝ մի ֆանի հարյուր մեքոյ միմյանցից անջատված «Չորավար Անդրանիկ» եւ «Հանրադեմոկրատիկ հրատարակ» կայարանների կառուցումը:

Մեքոյի վարչությունում ունի նաև ընթացիկ խնդիրներ: Դրանցից ամենակարևորը ջրահանցումն է: Քաղաքի կենտրոնական մասում ստորգետնյա ջրերի մեծ ֆանակը բարդացնում է այդ շրջանում մեքոյի շահագործումը, անհրաժեշտ է մշակակամ եւ ծանր աշխատանք կատարել այդ ջրերը հեռացնելու, մշակույթն ստորգետնյա ջրերի որոշակի մակարդակի տախտակելու ուղղությամբ: Նախադես ծրագրված ջրհան տրամդերը, որ նախատեսված էին մինչև մեքոյի շահագործումը, հակառակ է ենդակվանիցներ են: Բայց շահագործումից հետո դարձվեց, որ ջրհան

տրամդերն անհրաժեշտ են նաև հետագայում, ֆանի որ ջրհանման մրջակամ անհրաժեշտություն կա: Այսօրն, սխալ հաշվարկների դասանտով այժմ վճարում են կրկնադասիկ, երբ չստեղծ սասնադասիկ: Այժմ, քնական է, բոլոր ծամանակավոր կառույցները, ինչուի սիբ են տրամակալանները, վարներից խուսանվելու համար մշակակամ վերանորոգման կարիք ունեն: Մակայն կա նաև այլ ելք: Դա ջրաֆաշման բունելի կառուցումն է, որը մոտենում է ավարտին եւ հավանաբար հաջորդ տարի կշահագործվի աղախովելով ջրհանումը ու նաև որոշ տրամդերի անջատումը: Սա ոչ միայն նյութական տեսնուններ կբերի, այլև հոսանքի ներարկումներ կսա մեր տեսնունները: Մեքոյի վարչությունում մեծ կարևորություն են տալիս այս բունելին ու դրա շահագործմանը, այն համարում իրենց հիմնական նկատումը: Բացի այդ, նախատեսվում է մեքոյի աշխատողների համար կառուցել երկու քնակելի շենք, ստեղծել սեփական շինարարական բազա եւ նոր վագոնային դեղոց:

Իսկ մեքոյի այնքան աղախված նոր կայարանների շինարարության համար բոլոր հաշվարկներն ու նախագծերը բախվում են «չկա»ի դասին: Մեքոյի վարչությունում աշխատանքներ են դարձել հանդեպելով, դասանցելով, խնդրելով որեւէ չնչին բան կորզելը աշխատանքները վերջնականապես չընդհատելու համար: Այստեղ բազում հաշվարկներ են կատարվել ու զեկուցագրեր կազմվել մեքոյի շինարարության վրա ծախսված յուրաքանչյուր ռուբլու շահավետությունն աղախուցելու ուղղությամբ: Ծախսվելույն ոչ ծախսածամկման առումով, ֆանի որ մեկ ուղեվորի փոխադրումը մեքոյի վրա նստում է 2.50, զանձվող մեկ ուղուրը դիմաց: Ծախսվելույն վերաբերում է ֆադաբային հասակագիծը չխախտելու, հետնոնների եւ վերգեսնյա սրանտորային երբեկությունը չխախտելու: Ե՛ր վերջապետ, չէ՞ որ շահ ավելի նյութակախարմար է ծախսել անել մեքոյի վրա, ֆան շարունակ վերանորոգել վաղուց ֆիզիկական մաշվածության սահմաններն անցած վերգեսնյա սրանտորային միջոցները: Իզուր չէ, որ անգլիական սասցվածքն աւսում է բանկից էժանր չկա:

ԱՐՄԻՆԵ ՕՂԱՅԱՆ

Զգիտե՛ք ինչ անե՛ք. հետե՛ւե՛ք «յորդորակներին»

Երբ իշխանությունները կամ ընդդիմությունը գործունեության ծրագիր չունի «հայրենիք փրկելու» համար, աղա, խնդրե՛մ, դիմե՛ք Ռաֆիկ Դաժարձումյանին, եւ նա ձեզ կհրատարակի իր «փրկիչ յորդորակները»: Միա դրանից մեկը, որ անցյալ ուրբաթ, սեպտեմբերի 4-ին, նա ներկայացրեց երեսնի օրեղա իր հրատարակում հավաքված մի խումբ մարդկանց. ֆանի որ, ըստ նրա, «դրանով վարչախումբը» «երկիրը ֆարուհեղ է անում», իսկ «ընդդիմադիր կուսակազմի անդամները կարողանան անգոր եւ վարչախումբի դեմ», ուրեմն «ժողովրդի առաջին իսկ գործը դիմ է լինի ունի ելնել ազատուել դրանցից, զսնել առաջ մղել ժողովրդին համախմբելու ընդունակ, ուժեղ ու նուիրեալ այրերի»: Ուրեմն զսնել, ուվե՛ր են դրանք, Ռաֆիկ Դաժարձումյանը ոչինչ չի ասում:

Այնուհետեւ նա հայտնագործում է, թե «հայաթեանը միաուրող գաղափարն ու ծրագիրը» ազատամարտ է, որն սկսվելու է... Ազատության հրատարակիչ, ուր դեմ է հավաքվել եւ «հիմնել հայրենիքի փրկությունն նախախորհուրդ»: Այս «նախա»ն, ինչուե՛ս երեսում է, մեր հարգելի գործի սիրած մասնակցերից է հիշում եւ «նախախորհուրդանը»: Ուրեմն այս «նախախորհուրդը» «վերացնում է Դայրենիքը կործանող նախազահական համակարգը, փոխարենն սեղծելով հայրենիքի փրկության բազմակուսակցական համախալական խորհուրդը»: «Դաժար» եւս մեկ սիրած «նախամասնիկ» է. օրինակ՝ մի ֆանի տարի առաջվա «համախալական դայարի միացեալ ծախս»: Ծարուհանքն. «համախալական խորհուրդը համաարած (եւս մեկ համա) շուսախոյք ընտրուիներով փոխում է խորհրդարանը եւ ընդդիմութեան թոյլ ղեկավարութեանը»: Պատկերացնում ե՛ք ի՞նչ ուժ են ներկայացնում «համա»ներն ու «նախա»ները: Նույնիսկ մի ֆանի տող ներբերում «բազմակուսակցական համախալական խորհուրդը», «խորհուրդանը ու ընդդիմութեան թոյլ ղեկավարութեանը» փոխելուց հետո ստիպում է բոլոր կուսակազմություններին եւ այլոց «մի կողմ դնել իրենց ծրագրերն ու նյութակները» եւ շարժվել ըստ «յորդորակի»:

Անկեղծորեն ասած, չգիտեմ, թե ի՞նչ արձագանք են զսնում այս կոչերը հավաքվածների մեջ կամ արդյո՞ւր արձագանք զսնում են: Զարմանում եմ Ռաֆիկ Դաժարձումյանի «թեղուն եւ հեռաձայն» մեկի վրա, որ կարողանում է ցանկացած իրավիճակում մի դեղ զսնել եւ, իր իսկ բաներով ասած, «անկարող ու աղիկար» իշխանությունների ու գործիչների վրա («գործիչներ» ասելով ի նկատի ունի կուսակազմությունները) բուրմուր լցնելուց հետո «փրկություն» ուղիներ ցույց տալ... Զարմանում եմ ու երկմում. եթե հայության հարցերը լուծելու այսֆան հեշտ ու դարձ ուղիներ կան, ինչու՞ են տեսական այրերը դաստիարակ ընկնում, սրանքան դիմում: Միանգամից «Ազատութեան» հրատարակից «ազատագրական դաստիարակ, որ է՛ ինձնադաստիարակութիւն» սկսե՛մ, ու վերջ: 7 9.

«Միլիոնների միություն» Հայաստանում

Արդարադատության նախարարությունը գրանցել է նոր հասարակական կազմակերպություն, որը կոչվում է «Միլիոնների միություն»: Առայժմ միությունն ունի 16 անդամ, բայց անդամներից մեկի վկայությամբ, միությունը մոտ ժամկետով կազմավորվի: Միությունը, սեղծողների մտադրությամբ, լիցիտ է իր ծանրակշիռ դերն ունենալու հայաստանի հարաբերությունների հաստատման գործում, նյութակ սեփականագործունեությունն ու ձեռնարկչության բարգավաճումը:

Հանրադեմոկրատիկ կառուցողական գործառնությունները երաժխավորվում են

ԽՍՀՄ կառավարության կարգադրությունների համաձայն: Փաստորեն, անմիջապես մեր բանկին վերահասած հիմնարկ-ձեռնարկություններն ու անհասներ զրկվել էին իրենց վասակակամ արասահմանյան դրամից. հանրադեմոկրատիկներում այդ միջոցների միայն հաշվեկշռային հաշվեգրումներն էին դասվում:

Հայաստանի կառավարությունը բարի կամ-դրսևորելով, դաստատվում է ՀՀ Գերագույն խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել որոշման նախագիծը, որի համաձայն նախկին ԽՍՀՄ արժույթային Հայկական հանրադեմոկրատիկ բանկի հաշվեկշիռում եղած միջոցները հաշվեկշիռում են որդես Հայաստանի վալյուտային ներհին դարձրել: Իսկ այն փոքր չէ՛ 1.7 մլն ամերիկյան դոլլարը ֆադաբայինների բաժինն է. 25 մլն-ը՝ հիմնարկ-ձեռնարկություններինը եւ 840 հազարը՝ արասահմանյան ֆիրմաներինն ու ֆադաբայիններիցը:

Բացի այդ, ներկա դրությամբ Հայնեբարձրակին հաջողվել է զարգացած երկրների 15 ամենաբարձր Բենկ օֆ Նյու Յորկ (ԱՄՆ). Կրեդիտ Լիոնե (Ֆրանսիա), Գոյնեբանկ (Կոնգոյան), Կրեդիտ Բանկ (Գերմանիա), Կրեդիտնե-

սասբանկ (Ավստրիա) եւ այլ բանկերում բրդակցական հաշվեկշիռ բացել: Այժմ մեր կողմից ստատարկվող ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձիք հնարավորություն ունեն փոխանցումները եւ բանկային այլ գործառնությունները կատարել տարբեր բանկերի միջոցով. իսկ ոչ վաղ անցյալում դրա համար գոյություն ուներ միակը՝ ԽՍՀՄ արժույթային: Այդ դասանտով էր նաև, որ անկախ մեր կամից, կորսյան մասնակցիցներ մեր հանախտոյների գումարները:

Մենք չենք սահմանափակվելու միայն արսաին տեսնական կադերի ստատարկմամբ. հարյուրավոր ուրուրով հաշիվ բացած իրավաբանական անձիքն ու անհասներն ունեն, եւ նրանց բանկային ստատարկումը նույնուպե լիալին աղախովում է:

Այժմ ըստ էության: Այն բոլոր բանկերը, որոնք Ազգային բանկի կողմից վալյուտային գործառնություններ կատարելու արժույթային են սասցել, ինձնուրույն են սահմանում կանխիկ զնման եւ վաճառման կուրսը:

Օրինակ, սեղծված է հանձնաժողով, որն առաջարկություն է մշակում, դիմում նախագահին, եւ վերջինս որոշում է կայացնում:

Ի՞նչ է արվում փոխարկելի դրամի նկատմամբ աճող դասանցարկը տեսականորեն կարգավորելու ուղղությամբ, ինչուիսի՞ն է հանրադեմոկրատիկն ուրուրու համեմատ վալյուտայի կուրսը: Այս հարցերի դարձրելու մասին խնդրանքով դիմեցինք ՀՀ տեսական բաժնեիրական անասային ներմուծման-արսահմանյան բանկի (Հայտեսարբանկ) վարչության նախագահ ՍՍՄՎԵԼ ՃՄՄԱԶՅԱՆԻՆ:

«Մինչև ձեր հարցերին անդրադառնալն անհրաժեշտ են համարում նշել, որ այս տարվա մարտի 16-ին սեղծված Հայնեբարձրակը ձեւավորվել է նախկին ԽՍՀՄ արժույթային Հայկական հանրադեմոկրատիկ բանկի հիմքի վրա. այսօրն նույնն են շենքը, գույքը եւ կադրերը: Սակայն նախկին իրավահաջորդը չի համարվում. ոչ մի դարձրել ու դասանց չի փոխանցվել եւ չի էլ փոխանցվել:

Եւ չնայած այս հանգամանքին, մեր նորասեղծ բանկը կամավոր իր վրա է վերցրել Հայաստանի նախկին արժույթային վալյուտային միջոցների ստատարկությունը: Ո՞րն է հարցը: 1991 թվականի դեկտեմբերին, երբ դեռ կայարարությունը կար, Մոսկվայի մեր վերադարձը հայտնեց, թե վալյուտային բոլոր միջոցները ստանցվում են: Իսկ 1992 թ. մարտին իմացանք եղելությունը. դրանք ոչ թե ստանցվել էին, այլ ծախսվել նախկին

Թուրքերը մերժում են մասնակցել Արեւմուտքի հակաիրաքյան նոր նախաձեռնությանը

Թուրքերն իրենց դասճանաչում են մերժելու արեւմտյան նոր նախաձեռնությունը, հասկառեցին ինչ վերաբերում է հարավային Իրաքում հաստատված «քոլիազեր» գոտու վերահսկողությանը մասնակցելուն: Այդ դասճանաչումը հիմնականում առնչվում են Թուրքիայի ներքին մասնախորհուրդներին, բրդական անկախության ձգտումը, որին ինքն ընդդիմանում է անսեղիստիանը:

Թուրքերը վստահություն են, որ ինքնավար շրջանների ստեղծումը Իրաքի սարքավանումը եւ հարավում շիա դեմոկրատիայի ստեղծումը համադաստիսանաբար ոչինչ խթանի քաղաքական անկախության ձգտումը, որին ինքն ընդդիմանում է անսեղիստիանը:

«Իրաքի սարքավանումը ամբողջականության դաստիարակումը հանդիսանում է Թուրքիայի հիմնական սկզբունքը Իրաքի հանդեպ», հայտարարել է Չեքիմը: Նա դաշտնադրական հայտնել է Անկարայում Իրաքի դեմոկրատիայի Մեծազգային Կոնգրեսին, թե իր երկիրը դեմ է Իրաքի մասնաճանաչմանը, միաժամանակ զգուշացնելով վերջինին, որ հարգի ՄԱԿ-ի որոշումները եւ առիթ չսա Արեւմուտքին որեւէ նոր հայլ կատարելու:

Հակառակ Վաշինգտոնի ջանքերին, Անկարան հավաս չի ընձայում նրա այն ղեկավարներին, թե Արեւմուտքի նախաձեռնումը Իրաքի մասնաճանաչումը չէ: Նույնիսկ եթե ամերիկացիներն անկեղծ են, դիտել են

Վերջերս ԽՄԿԿ կենտկոմի միջազգային բաժնի արխիվում հայտնաբերվել են գաղտնի նոր փաստաթղթեր: Այս անգամ դրանք վերաբերում են Թուրքիայի կոմկուսին

Երբ կարդում ես այդ փաստաթղթերը, բնավ եր, թե խոսքը գնում է Գերմանիայի սոցիալիստական միացյալ կուսակցության մասին: Բայց դա այդպես չէ, փաստաթղթերը գործ ունեն Թուրքիայի կոմկուսի հետ: Ոչ միայն լեզուով սարքերին, այլեւ վերաբերում են թեմաճանաչմանը եւ ՄԱԿ-ը Թուրքիայի կոմկուսի հետ:

Կուսակցական փողերը Թուրքիային

Խնդիրները լուծում էր ԳՄԿԿ-ի միջոցով, քանի որ Թուրքիայում արգելված կոմկուսի կենտկոմի անդամները գտնվում էր ԳԴԴ-ում: Ուստի փաստաթղթերում «Թուրքիա» բառը եւ կուսակցության ղեկավարների անունները ազատորեն կարելի է փոխարինել այլ անուններով եւ դրանում ոչ մի սխալ չի լինի: Միջազգային բաժինը աշխատելու բաժանել էր սեկտորներին, եւ նրանցից յուրաքանչյուրում եղանակ էր յուրօրինակ դավադրական աշխատանք:

ԽՄԿԿ-ն իր «կրտսեր խորքերի» նկատմամբ իրեն միշտ դասում էր անկասկածաբար, անստորկոմիտեի դասում էր նրանց հաղթականության ճշմարտության կամ անճշմարտության մասին, վճռում էր ինչով եւ ումով «ամառողել» օտար կուսակցությունը, որը կուսակցական ժողովով նշանակում էր փոխել դուր չեկող ղեկավարությունը:

Այս սեղանակն ԿԿ միջազգային բաժինը դասառեսել էր կենտկոմի փառաբանող Բորիս Դոնոմարյովի համար, երբ նա ոչինչ հանդիմանալով ԳՄԿԿ-ի հաղթանակի անդամ Մուսեի հետ եւ խոսել Թուրքիայի կոմկուսում սիրող իրավիճակի եւ ԹԿԿ կենտկոմի ղեկավարության ուժեղացման միջոցառումների մասին:

«Ընկեր Բիլենը գնալով հեռանում էր կուսակցության գործնական ղեկավարությունից, գործերը գրելով իր մեծավորների (գլխավորապես իր օգնական Օ. Կայայի) վրա: Կուսակցության մեջ սերմանվում էր ընկ. Բիլենի անհասի տաշտամունքը: Այնպես, որ այժմյան ԹԿԿ կենտկոմի գլխավոր փառաբանող իր դերն արդեն կատարել է եւ խոչընդոտել էր դարձել կուսակցության զարգացման ճանապարհին: Սա առաջացնում է նրան փոխարինողի որոնումների անհրաժեշտությունը: ԹԿԿ ներկայիս ղեկավարությունում գործնականում գլխավոր փառաբանող տաշտամունքի կարող են առաջադրվել երեք ընկերներ՝ Չասան Երգալը, Չեյրաբ Բուլբան կամ Նիծեթ Ելենջիլ... Ինչ վերաբերում է Բ. Երգալին (բնակվում է ԳԴԴ-ում), նա ունենալով կազմակերպչի սվայներ, հազիվ թե հարմար լինի ղեկավարի դերին, ինչպես իր բնավորության բացասական հատկանիշներին, այնպես էլ կենսագրության որոշ սազնադրական փաստերի շեղանկանից (նրա աշխատանքը ամերիկյան «1» ֆիրմայում, 1971 թ. բանաստեղծությունը շուստիույթ ազատումը): Բուլբանի մասին Միջազգային լեհիցյան դրոշմի ընկերները, որոնք չլիվել են նրա հետ երեքամյա ուսուցման ընթացքում, բարեկեցիկ ստանդարտներ ունեն: Եթե ԳՄԿԿ-ի ընկերները, որոնք բնականաբար ալելի լավ եւ ալելի մոտիկից գիտեն ընկ. Ելենջիլին, հակված են նրա ընտրությանը, ապա սկզբունքորեն առավելություն կարող է չլինել»:

25.02.80 Վ. Միտոնենկո
ԽՄԿԿ կենտկոմը չի առաջարկում, որովհետք ԳԴԴ կոմկուսի ղեկավարները առաջարկված թեկնածուներին իրենք ընտրեն քուրական կոմկուսի գլխավոր փառաբանող: Իսկ հեռացման եղանակները «խորհրդային բարեկամները» գերմանական բարեկամներին հուշում են բավական հստակ ինչ վերա-

բերում է փոխելու մեթոդներին, ապա ցանկալի է, որովհետք նախաձեռնությունն այդ ժամանակից ելնի գերմանական բարեկամների կողմից... Առհասարակ սանել ԹԿԿ ղեկավարների հետ՝ նրանց մոտեցնելու կուսակցության ղեկավար օղակի ամառողման անհրաժեշտության մասին:

Սուկվա են կանչվում ԳՄԿԿ միջազգային կառույցի բաժնի աշխատողները, որովհետք խորհրդային ընկերներին հետ միասին կենտ Թուրքիայի կոմկուսում ստեղծված իրադրությունը եւ նրան աջակցելու հնարավոր միջոցները: Սուկվա եւս, որ Բիլենը մաղի էր արդեն ընթացիկ սարում անցկացնելու կուսակցության համազուգումը եւ դառնով ամառողել իր դիրքը: Միջազգային բաժնի վարիչ Ռ. Ուլյանովսկին սազնադրի մեջ է, նա զգուշացնում էր Երգալին գործընկերներին. «Չարկա-

կաններ»: Գլխավոր կարգերի հարցում էր:

Մի այլ փաստաթուղթ, որը հասուկ ուսուցողության կարճաժամանակ սահմանադրական դասարանի կողմից: Կարելի է հաղաբար կուսակցություն համարել մի ուժ, որն ամբողջ աշխարհը փառաբանել է իրեն ներակա «ուխտերի» գաղտնի ցանցով:

Չարմանալի է 1989 թ. օգոստոսի 22-ի այդ փաստաթուղթը: ԽՄԿԿ կենտկոմի գլխավոր փառաբանողի կողմից հայտարարված «նոր մասնաճանաչման» հաղթանակի դասին նրա կողմից ղեկավարող կուսակցությունը ՊԱԿ-ի օգնությամբ քուրական կոմկուսի անդամներին սովորեցնում էր ոչ միայն մարխիզմ-լենինիզմ, այլեւ «բանակում եւ ուսիկանությունում գործունեության կազմակերպումը»: Ահա թե 1989-ի օգոստոսի 13-ին ինչ էր գրում

Զորք փախսականներ Երևան հաղաբից

նախագահ Սադրան Հուսեյնի իշխանությունը սաղաթելու Արեւմուտքի ծրագրին:

Ինչո՞ւ: Քանի որ հարավային Իրաքի շիաներին զինվորադրելու տաշտամունքը նախաձեռնության մեջ Անկարան ճանաչում է երկիրը սարքավանելու ճանապարհով Սադրանին իշխանագրելու մաղթությունը: Իսկ Իրաքի բաժանումը նշանակում է շիա եւ քուր ինքնավար շրջանների, ընդհուդ դեմոկրատիայի ստեղծումը արանում ունենալով սուների դեմոկրատիան:

Թուրքական կառավարությունը վերջերս Մ. Նախանգեղի, Բիխանիայի եւ Ֆրանսիայի դեմոկրատներին Անկարայում հայտնել էր, թե ինքն իրեն չի նկատում նրանց կողմից իրաքի մաս «քոլիազեր» գոտու վերահսկելու գործում եւ թե նրանք այս ազգում չեն կարող ինքնուրույն օգանակակալանից օգտվել: Թուրքերը հասկանալի են, որ իրենք դեմ են Իրաքի անդամախառնությանը, նույնիսկ եթե դրա հետեւանով Սադրանին իր իշխանությունը լիարժեք կորցնի:

Պաշտոնադրության նախարար Նեգմատ Այագն ասել է, թե ներկայումս Ինքնուրույն օգանակակալանում գտնվող ֆրանսիական եւ քրիստոնեական 50 զազմազանակները, որոնց դասակարգությունն էր հսկել Օնցի դասերագրից հետո հաստատված զինադադարի դայանակներին կատարումը, չեն կարող օգտագործվել հարավային Իրաքում, 36-րդ հորիզոնականից ներքին: Իսկ արագորձախարար Հիլմեր Չեքիմը լրագրողներին հայտարարել է, թե Թուրքիան դաշնակիցներից տաշտոնական որեւէ դիմում չի ստացել շիաներին տաշտոնա-

շրջան ստեղծելու ծրագրերը քուրերը դիտում են որովհետք քուրերը լիվ անկախություն, որին կիսաքուրի Թուրքիայի հարավային եւ այլ շրջաններում աղոթող 12 միլիոն քուրերի համադասախառն հայլը անկախանալու Թուրքիայից: Այդուհանդերձ, հաղաբական որոշ մեկնաբաններին կարծիքով, քուրական այդ մերժումը չենույնացնում էր դարգադրել Անկարան այս անգամ ցանկանում էր հաստատելու երաշխալներ ստանալ, որ Իրաքի մասնաճանաչման դարգադրում Մոսկովի նախադրերն իրեն են դասակարգելու, ինչ որ դրվելից Օնցի դասերագրի ընթացքում, եւ սիսա այդ ձգտումով նա «դժվարացնում» կամ տայնանակում էր իր մասնակցությունը հակաիրաքյան նոր արշավին:

Համեմայն դեղա, վերջին օրերին հարավային եւ հարավ-արեւելյան Թուրքիայում քուրերի դեմ շրջադադրված ռազմական հզոր գործողություններն աներկաբայուն ցույց են տալիս, որ Անկարան ձգտում էր ժամ առաջ ձերբազատվել «քուրական սինդրոմից»:

Այս կառավարությանը ավելի քան հասկանալի էր արեւմտյան գանգվածային միջոցների լուրջությունը, մինչ քուրական հեռուստատեսությունն ու մամուլը ամենալայն ճեղ են տալիս Դեմոկրատիայի սինդրոմը բարձրացնող այդ գործողություններին: Արեւմուտքը, այդպիսով, չի տաշտատվում արդյոք Անկարային թույլ տալու, որովհետք լուծի քուրական խնդիրը, հետագային նրան բերելու համար հակաիրաքյան նոր «խրախմանի սեղանին»:

ԽՄԿԿ կենտկոմի մարզկոմի ընդհանուր բաժնի վարիչ Ալյուսովը, Սուկվա ուղարկելով քուր կոմկուսիներին ստացած փառքերը:

«Սիսա գաղտնի, հասուկ քրադանակ

ԽՄԿԿ կենտկոմ

Թուրքիայի Միացյալ կոմկուսի (ԹԿԿ) ղեկավարությունը դիմել է ԽՄԿԿ կենտկոմի մի դիմումով, որում խնդրում էր ընդունել ԹԿԿ-ի 15 անկախությունից 1989-90 թթ. ժամանակակից դարաշրջանում կոմունիստների սակիկայի եւ ստաշտոնային խընդիրներին, ինչպես նաեւ բանակում եւ ուսիկանությունում կոմկուսի գործունեության կազմակերպման եւ կոնսոլիդացիայի աշխատանքների մեթոդներն ուսուցանելու նպատակով: Այդ կառավարությանը բարեկամները խնդրում են վճարել այդ ընկերների ճանապարհանախարար եւ նրանց բնակվելու վարձը Արեւմտյան Երոպայում, ԽՄԿԿ-ում ուսումը ալարտելուց հետո: Նպատակահարմար են գտնում բավարարել ԹԿԿ ղեկավարության խնդրանքը: Թուրք ընկերների ընդունումն ու ստաշտոնային, ներառյալ նրանց տեղափոխումը հասուկ բնակարաններում, կարելի է հանձնարարել Միջազգային բաժնին եւ ԽՄԿԿ ԿԿ գործերի կառավարչությանը, ուսուցումը՝ ԽՄԿԿ ԿԿ կից հասարակական գիտությունների ինստիտուտին, կուսակցության գործունեության կազմակերպումը բանակում եւ ուսիկանությունում եւ կոնսոլիդացիայի աշխատանքները 15 ընկերների ԹԿԿ-ի եւ ԽՄԿԿ զինված ուժերի զգալիորեն շարքի հեռախոսակալան զվառալու վարչությանը: 15 ընկերների Երոպայի հաղաբներից մինչեւ Սուկվա եւ հեռադարձի, ինչպես նաեւ ԽՄԿԿ-ից դուրս գալուց հետո Արեւմտյան Երոպայում մեկ ամսով նրանց բնակվելու ծախսերը՝ օրական 100 անկան ամերիկյան դոլարի հաշվով, նրանց հասուկ հանդերձավորման եւ ԽՄԿԿ-ում բնակվելու եւ անձնական կարիերան համար ծախսերը մինչեւ 150 օտարի յուրախանյուր մարդու համար, ծախսագրել կուսակցության բյուջե: ԽՄԿԿ ԿԿ որոշման նախադիմող կցվում է:

22 նոյեմբեր 1982: Ընկ. Ուլյանովսկի:

«Բ. Երգալի գրուկի հրադարանակ կառավարությանը, որում բացվում են նաեւ Թուրքիայի կոմկուսի գործունեության գաղտնի փառքերը, օգտակար են համարում ԹԿԿ ղեկավարության ուղարկությունը իրալիերել երկու դասերի վրա: Ըստ երեւոյթի, նպատակահարմար է, ժամանակ չկորցնելով, մշակել կոմկուսի միջոցառումներ Երգալի հաղաբական վարչական նպատակով: Չասկադե կարելի էլ ինչի կազմել մի քուրյուր (կամ քուրից, դիմում, տեղեկություն) ԹԿԿ անդամներին եւ Թուրքիայում եւ Արեւմտյան Երոպայում ֆրակցիոն խմբերի կողմնակիցների շրջադասում սարածելու նպատակով, որովհետք իրենց կարգերն ավելի յուրաքանչյուր գիտակցել, որ Երգալը դավաճան սակարկ էր ընկ. Բոզդանովը որեւէ է հանդիմող ԹԿԿ ԿԿ հաղաբուրի անդամ ընկ. Սուսա Օլմեզի հետ, որն ալարտելով ուսումը Սուկվայում «հեռախոսակալան» (զինվորական հեռախոսակալան - խմբ.) մոտ, վերադասում էր Բեռլին: Եթե դեմ չեմ, ապա կարելի էլ ինչի նրա միջոցով այս գաղաբները հաղաբող ընկ. Բուլբանին, վերադասելով, որ մեմ դեռ չեմ տեղ Երգալի գրուկը»:

Սրդյունում աշխատասար բանարկությունը գլխավոր փառաբանող նկատմամբ դասակարգելու ավարտվել:

«Պաղտնի Ընկ. Բ. Ն. Դոնոմարյովին ԳՄԿԿ կենտկոմի հետ համաձայն համազորակցության արդյունավոր ընկ. Ի. Բիլենը անձնական խընդրանով հուսովարի 13-ին ԹԿԿ ԿԿ հաղաբուրի նիստում ազատվել ԹԿԿ ԿԿ գլխավոր փառաբանողի տաշտոնից»:

Երգալի փախուստի կառավարությանը ԽՄԿԿ ԿԿ միջազգային բաժնի գլխին բախիլեցին բազմաթիվ խնդիրներ. անհրաժեշտ էր վերանայել կուսակցական ամբողջ աշխատանքը Թուրքիայի ներսում եւ նրա սահմաններից դուրս: Առաջնահերթ խնդիր դարձավ «ռազմական աշխատանք» ԹԿԿ-ում: Անհրաժեշտ էր ստեղծել «կուսակցության օգնականագրված ջո-

ՈՎԻՆՐ ԵՆ ԻՐԱԿԱՆՈՒՄ ԶՈՒՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՆԵՐ

ՄԵԿԵՆՍԻՆԻ ԿՍՐԾԻՔ

Վերջերս Մոսկվայում տեղի ունեցավ մամուլի ասուլիս՝ նվիրված օգոստոսյան խռովության արեւորդին: Նախագահ Ելցինը դասնեց իր կառավարության ծրագրերի մասին: Լրագրողներից մեկն այսուպիսի հարց սվեց. «Նախագահի շրջադասում կա՞ն այնպիսի ուժեր, որոնք կարող են նոր հեղաշրջում կազմակերպել»: Ելցինը վերջնականորեն ոչ ասաց: Նրա կարծիքով, Ռուսաստանի ղեկավարությունում միայն իր համախոհներն են, որոնց նա լիովին վստահում է:

ՈՎԻՆՐ ԵՆ Ռուսաստանի քաղաքականությունը որոշողները: Մեծամասամբ Դեմոկրատական Ռուսաստան կուսակցության ներկայացուցիչները: Կուսակցություն, որ ձեռնարկել է միջոցառումային դասժամավորական խմբակցության հիման վրա: Բարեփոխումների կողմնակիցների շարժումն արագորեն ուժ էր հավաքում և համարվում Գորբաչովի քաղաքականությունից դժգոհ մարդկանցով, որոնք ձգտում էին փոխել քաղաքական կարգերը: Դեմոկրատական Ռուսաստանը վստահորեն գլխավորում էր խորհրդարանում, միավորելով զանազան խմբակցություններին և շարժումներին ներկայացուցիչներին: Կուսակցության ներկայացուցիչներից առանձնանում էին այնպիսի հակազորաշուկաներ, ինչպես Գալինա Սարովյովան, Իլյա Չասլավսկին, Ֆյոդոր Շելով-Կովեչյանը, Արկադի Մորաշովը:

Օգոստոսյան խռովության ծախսումից հետո նրանք մասն կառավարական կառուցվածքներ և կազմում են ղեկավար վերնախավը: Նրանցից ոմանք Լարաբայան հարցում ակտիվ էին և քաղաքական կառուցվածքի շահեցին:

Սակայն ժամանակները փոխվել են, և ռուս «դեմոկրատները» հերքապատ են չսեանելու սալ ռուսական զենքի հանձնումը Արբիջանին, նախկին խորհրդային բանակի դուրս բերումը Նախիչևանից և արդեն չեն դասադարձում Լարաբայի բնակավայրերի ռմբակոծությունները:

Ինչ էլ լինի, ռուսաստանցիների մեծամասնությունը նախկին հավաք չունի «դեմոկրատների» նկատմամբ: Իգոր չէ, որ նախագահի հետ հանդիման ժամանակ Դեմոկրատական Ռուսաստանի ներկայացուցիչները մտահոգված էին և խնդրում էին աջակցել իրենց: «Դեմոկրատները» սիրում են հենվել «կարմրա-շագանակագույնների» նկատման վրա, որոնք իր արգելակում են բարեփոխումները: Սակայն մեկ արդյունք, երբ Դեմոկրատական Ռուսաստանը ընդդիմություն էր, նրա հեղինակությունը ավելի բարձր էր, քան հիմա: Ուսից հարցը արտաքին ուժերի հակազդեցությանը չի վերաբերում:

Ռուսաստանից անջատվելու համար դրանք են թարաքսանի և մի քանի Հյուսիս-կովկասյան հանրապետությունների ղեկավարները: Հասարակ մարդիկ, որոնք իրենց մտքի վրա են գրում «դարաշրջանային փորձարարություններ», մեղքը բարդում են «դեմոկրատների» վրա: Արդյունում «դեմոկրատ» բառը Ռուսաստանում հաճախ հնչում է գրեթե որդես հայտնաբերել: Ըստ երևույթի, նախկին համախոհները, հասկանալով դա, շատում են հեռանալ դեմոկրատների քաղաքականությունից: Սեղծվում են նոր կուսակցություններ և շարժումներ, օրինակ Տրավիկինի կուսակցությունը, Ռուս-կոյի գլխավորած քաղաքացիական միությունը, արմատական ժողովրդավարների խմբակցությունը: Ինչը Դեմոկրատական Ռուսաստանը խորհրդարանային խմբակցության շրջանակներից չկարողացավ վերադարձնել իսկապես զանգվածային շարժման փոխարինելով կոմունիստական կուսակցությանը, որն արգելվել է Ելցինի հրամանագրով: Սակայն արգելիչը հարցի լուծումը չէ: Դա դարձադառնա նախկին Ռուսաստանում «մաքուր» շարժումների թույլ սվեց «մաքուր» իրենց անցյալը և «արեւմտականների» և «սլավոնաֆիլների», սակայն առաջին անգամ են ռուսական դեմոկրատները հարցի վերաբերյալ:

դանելով բոլոր արտոնությունները: Երբ ուշադիր նայենք Ելցինի շրջադասին, այդպիսի մարդիկ շատ կան: Օրինակ, ոյրն. Գալյարը, անձնահեղափոխական գրող Արկադի Գալյարի բոոր: Այսօրվա «բարեփոխիչը» ժամանակին զբաղվում էր «Պրավդա» քերթի սենսաական բաժնից, այսինքն քաղաքում էր սոցիալիստական սենսուրյան ձեռնարկումները: Պրն. Բուրդուխը գիտական կոմունիզմ էր քարոզում համալսարանում, միաժամանակ աշխատակցում էր անվանագրության մարմինների հետ: Նրան ճանաչող մարդիկ տղերք են, քե նա առանձնանում էր կոմկուսի գործի համար դայաբարում: Սակայն արանք «չափավոր դեմոկրատներ» են, որոնք գերադասում են «մեծ քաղաքականությունը»: Կրեմլի խաղաղ առանձնասենյակներում: Նախկին դեմոկրատների մյուս մասը բավարարված չէ ռուսական քաղաքական ներկայությունով և դա հանգում է ավելի արմատական բարեփոխումներ, հաճախ հաշվի չառնելով օբյեկտիվ իրականությունը: Այսպես, այնպիսի արմատականներ, ինչպես Գլեբ Յակունինը, Յուլիենկովը, Շելյուխը, Տալիս են ներքին և արտաքին քաղաքականության սեփական երաշխագրերը: Օրինակ, Կուրիյան կղզիներ կատարած այցելության ժամանակ նրանք դա հանգեցրին անհաղաղ «Կոմիտային սարսփները»: Տենսուրյան բնագավառում նրանք դա հանգում են անհաղաղ աղաղակականացում և բոլոր ձեռնարկությունների սեփականացումում, կուրյունների սեփականացումում, հակառակ որ սասնյակ միլիոնավոր մարդիկ գործազուրկ են դառնում:

Ընդհանուր առմամբ, սեղծվել է անդամային իրավիճակ, ինչկավարներն այսօր արեւմտան: «Մեզադոլիս-էփորե» քերթում ընդդիմության ղեկավարներից դասազանավոր Պավլովը այսուպիսի միտ է հայտնել. «Քիսիցեր, ինչպես Ռուսաստանի ներկա արագործնախարար Կոզիրեը, հրեա էր, սակայն ղեկավարվում էր բացառապես իր երկրի՝ Մ. Նահանգների շահերով. նույնիսկ երբ դա որեւէ մեկին դուր չէր գալիս»: Իսկ Ռուսաստանի ԱԳՆ ղեկավարը ղեկավարվում է Արեւմտյան ցուցումներով, որոնք նույնիսկ հակասում են Ռուսաստանի աշխարհաքաղաքական շահերին: Այդ մասին մասնավորապես վկայում է նրա գաղտնի նամակագրությունը Բեյքերի հետ, որը տղագրվել է «Դեն» քերթում: Այդ հրատարակումը աղմուկ հանեց, սակայն ոչ ոք չկատակեց դա իսկությունը: Դժվար է նույնիսկ դասկերտացնել, քե այդպիսի բացառապեսային հետ ուրեւ երկրի արագործնախարար մնար իր դաշտում, բացի «դեմոկրատ» Կոզիրեից: Ավելին, դասական հետաքննությունը սկսվեց տեղեկատվության արտաքին մեղավորներին զսնելու համար: Այսինքն, իրադրությունն իսկապես անդամային է Ռուսաստանի հարեւանսերները ընդդիմադիր են ներկա ղեկավարությանը: Կա մի կողմ ևս, որը որդա-կիրեն բնութագրում է ռուսական «դեմոկրատներին»: Դեռ մեկ արդյունք, երբ նրանք ընդդիմություն էին, մշտապես քննադատում էին նախկին ղեկավարությանը զանգվածային լրատվության միջոցներում իրենց տղ չալու համար, չնայած Հեռուստադեկոմի նախկին նախագահ Կրավչենկոն հաճախ էր նրանց երեք սրամարդը: Սակայն Օստանկինո փոխադրված էգոր Յակովլեը դադարեց-

րեց այդ «ազատությունները»: Հեռուստատեսության շենքի մոտ տեղի ունեցած բազմահազարանոց հանրահավաքն անգամ չասասնեց խիստ նախագահին: Ամենաշատը, ինչին հասավ ընդդիմությունը, 40 տղեանոց հաղորդումն է ռուսական հեռուստատեսության երկրորդ ծրագրով, այն ժամին, երբ առաջին ծրագիրը ցուցադրում է մեխիկական հայտնի կինոդարը: Փեքրվարի 23-ի և հունիսի 22-ին, երբ կիսաբաղ ձեռնարկները Մոսկվայում փորձեցին հիշեցնել իրենց գոյությունը, նրանց դեմ նեհեցին օտոնի ջոկասները: Այսպես «դեմոկրատները» շնորհավորեցին նրանց խորհրդային բանակի և Հաղթանակի օրվա աղթիվ:

Հիշում են, ոչ այնպես վաղուց, երբ ցրվում էին «դեմոկրատների» հանրահավաքները, դա բնութագրվում էր որդես «հոգեւոր աղթող վարչակարգի հանցագործություն», «մարդու իրավունքների ռսնահարում». սրանք այն ժամանակվա քերթերի վերնագրերն էին: Իշխա-

նություններն ներկա գործողությունները կան դարադառնա լուսայան են մասնավոր լրատվության միջոցներում, կան ներկայացված որդես «կարմրա-շագանակագույնների նկատման» դեմ միջոցներ:

Մամուլի ասուլիսում լրագրողները ցուցադրեցին իրենց հիացմունքը նախագահի նկատմամբ: Նրան երկար ժափահարում էին, նվիրում ծաղիկներ, հայտնում իրենց աջակցությունը: Դա հիշում տեղի ունեցողը հիշեցնում էր անցյալի ժանոք դասկերներ...

ԸՆԵՆ ԲԱՅԱՐԱՆ

Խմբագրության կողմից. Տղագրելով, քաղաքական մեկնաբան Ելենա Բաղդակինայի հոդվածը ռուս ժողովրդավարների մասին, խմբագրությունը ոչ բոլոր հարցերում է համաձայն նրա հետ, սակայն գտնում է, որ, որդ ինասուկ սա հարաք է ներսից և Հայաստանում ռուսական մամուլի բացակայությունը դասառաջավոր կենսաբանի մեքերցողին:

Ի՞ՆՉ ԵՆ ՈՐՈՆՈՒՄ ԶՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱՎԵՐԸ ՊԱՐՏԻԳ ԾՈՂՈՒՄ

Ռուսաստանի դաշնային Ռուսաստանի ղեկավարները և քե ռուսական օազմածովային նավատորմի երկու միավոր մեկ հակասուզանակային նավ են մեկ լցանակ, ուղղություն են վերցրել դեմի Պարսից ծոց մասնակցելու միջազգային ուժերի կողմից իրականացվող վերահսկողության ծառայություններին: Երբ օազմական ինասուկ ռուսական երկու նավերի առաջինը Օոց որեւէ եական նշանակություն չունի, աղա այս աղթի քաղաքական ներառեցը բավական հետաքրքիր է դիտվում:

Նախ, Ռուսաստանի բարձրագույն հրամանատարությունն ընդգծված վրովումնով ընդունեց նախագահ Ելցինի հայտարարությունը, միաժամանակ նեւելով, որ իշխանությունների որոշումը իր հետ համաձայնեցված չէր և այդ մասին դաշնային Ռուսաստանի նախարարությունը տեղեկացավ անմիջապես իրենց կողմից: Երկրորդ, առ այսօր օուս զինվորականները բավական ստան են վերաբերվում խՄԴՄ նախկին ղեկավարի նկատմամբ ուժի գործադրմանը ռուսական կողմի մասնակցությունը: Երրորդ, ինչպես նեւում են արեւմտյան դիտողները, Բաղդադում Ռուսաստանի դեսպանությունն այսօր բավական լարված աշխատանք է կատարում միջոցառումներ խաղալով Արեւմուտքի և Իրաքի իշխանությունների միջեւ, իսկ ռուսական նավերի մասնակցությունը խախտում է նրա չեզոքության կարգավիճակը: Զորոտղ, Սաղթամի դեմ սածվող համասարած աշխարհային հանդերձ, քաղաքական վարչակարգերը դեմ են Իրաքի նկատմամբ նոր օազմական միջոցառումների կիրառմանը և հակադրապես նրա հեռավոր մասնամասն գաղափարին: Երբ Արեւմուտքի գործողությունների հետ արաքական երկրներն ուզած-չուզած դեմ էր մասնակցությունը, աղա Ռուսաստանի մասնակցության դեմում օուս-արաքական հարաբերությունները կարող են լուրջ փորձության ենթարկվել, առաջինի համար բարդ քաղաքական հետեւաններով հանդերձ:

Տողները հիմնականում դրական են գնահատում Ռուսաստանի նման ծրագրում, սակայն արդարացիորեն նեւում են, որ սեփական ազգային-քաղաքական քաղաքական լայնածավալ գոհաբերությունը քաղաքական բոլոր նախագծերում կարող է բավական բացասական հետեւանների հանգեցնել երկրի նեւում: Ակցուններն, Ելցինը քաղաքականում է իր ժամանակին Գորբաչովի կողմից որդեգրած արտաքին քաղաքականության գիծը, որի արդյունում Գորբաչովի միջազգային մեծ հեղինակությունը ուղիղ հանեմասական էր երկրի նեւում նրա հեղինակության դաշնային: Հավանաբար, Կոզիրեը և նման դիտողներն մյուս ջանազուղներ համոզված են, որ Ելցինի դաշնային դաշնային ղեկավարը չի կրկնվել: Բացի դա, որդան ավելի քան սարսփներում Ռուսաստանը արմատապես փոխի իր ավանդական դաշնակցի կարգավիճակը, այնուհետ ավելի ինչ հեռավորություն կլինի աղազայում վերադառնել նրան իր նախկին օազմաբարձական դիրքին:

Մեզ համար հետաքրքրական է, որ Ռուսաստանի ներկա վարչակարգի այս քաղաքականությունը դեռեւս չի գիտակցվում Չայաստանի և սփյուռքի քաղաքական քաղաքական կողմից: Բառն փորձում են ի դեմս Ռուսաստանի ազգային քաղաքական անվանագրային երաշխիքները գտնել Չայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի համար: Մեք արդեն նեւել են, որ Ռուսաստանն ինչը ակնկալում են ոչնչացնում է իր հեռակետերը նախկին կենսական քաղաքական լուրսներում և սա ոչ քե դասառաջակցություն է կամ ինքնագործունեություն, այլ մեածված, նդասակային քաղաքականություն, որն իրականացվում է Ռուսաստանի քաղաքական աղազան սերաեզիական փոփոխությունների ներառելու ծրագր կոմպեքս քաղաքական կողմից:

Արեւմտյան դիտողները փորձում են նույնիսկ կատակի սալ Ռուսաստանի այս լուրտինակ քաղաքական կուրալ-նեւելով: որ Ռուսաստանը համուլով Օոց կուրալեր իր ողջ նավատորմը Արեւմուտքի քաղաքական նդասակցների հետ իր ազգային քաղաքական նույնացումը աղապրեցելու համար, բայց Գաղթի դաշնային ղեկավարում կուսակցական վառելիքը բավականացրեց միայն երկու նավի աղապրումը: Սակայն Չայաստանի կամ Վրաստանի ժողովուրդները համար այս կատակները այնքան էլ տեղին չեն, քան նրանց երկուսի հետեւողական ոչնչացման համար Ռուսաստանի քաղաքականում են և վառելիքը և օազմաբարձական աղեղեղությունը, եւ սենսաակային լծակները: Իրախիական առավելապես ծանրացել է նրանով, որ երկու երկրների իշխանությունները դարադառնա ունակ չեն այլընտրանքային ճանաղարհ գտնել իրենց ժողովուրդներին Արեւմուտք-Ռուսաստան սանդեմի կործանարար հարվածներից դաշնայինում համար:

ՏԻԳՐԱՆ ԳԵՂԱՐՅԱՆ

Տառուճում 4 զոհ, 20 վիրավոր

Երեկ եւ նախորդ օրը իրավիճակը Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում շարունակվում էր մնալ լարված: Ինչդեռ վկայում են վերջին իրադարձությունները, ինչ-որ կերպ տահադանով զինադադարի մասին ոչ մի խոսք չի կարող:

Տասուճ. Ինչդեռ հայտնեցին շրջանի գործկոմից, սեպտեմբերի 6-ի երեկոյան հրանոթներից եւ «Գրադ» կայաններից սկսվել է շրջանի սահմանամերձ Մոզես, Ներին Կարմիրաղբյուր գյուղերի եւ Բերդ շրջանների գանգաձառյալ իրականում: Անբողոքով կամ մասամբ ավերվել են մոտ 30 բնակելի տներ: Հրետանու զորքերի հետեւում գտնվել է 4 եւ վիրավորվել 20 մարդ: Այս լուրը հաստատում են նաեւ Հայաստանի տաշտադարձության նախարարությունը եւ «Նոյան սաղան» գործակալությունը: Երեկվա ընթացքում Տասուճի շրջանում իրավիճակը համեմատաբար հանգիստ է եղել:

Կատրան. Ինչդեռ հաղորդում է «Նոյան սաղան» գործակալու-

թյունը, Կատրանի շրջանի ռաբեսանից ստացված տեղեկությունների համաձայն, սեպտեմբերի լույս 7-ի գիշերը սանկերից, հետեւալի մարտական մեքենաներից եւ ավտոմեքենաներից գնդակոծվել են Կատրանի շրջանները եւ Մյունի գյուղը: 2 հոգի վիրավորվել են: Երեկվա ընթացքում իրավիճակը հանգիստ էր:

Իջևան. Օգոստոսի 6-ի երեկոյան գրահամեմնայից արձակված արկից Իջևանի շրջանի Բերաբեր գյուղում գտնվել է մի տղասանի: Երեկվա ընթացքում գնդակոծվել են շրջանի տաշտադարձական զորքերը:

Սիսիան. Երեկ կեսօրին Նախիջուանի սարածֆից աղբյուրներից արկերից զոհվել է 4 եւ վիրավորվել 20 մարդ: Այս լուրը հաստատում են նաեւ Հայաստանի տաշտադարձության նախարարությունը եւ «Նոյան սաղան» գործակալությունը:

Նարաբաղի հարցը համադասարանում է միջազգային նորմերին

ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահությունը մտախոհություն է հայտնել, որ Միջազգային խորհրդածոդովի նախադասարանական աշխատանքների սահմաններում Նարաբաղյան հիմնահարցի կարգավորման ուղիների որոնմանը ընթացում է միայն խորհրդածոդովի անդամ երկրների ֆազիական շահերի հունով: Ընդ որում, ամբողջովին անհետնվում են ընդհանուր ճանաչում գտած միջազգային իրավական ակտերը Լեռնային Նարաբաղի վերաբերյալ:

ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության երեկ հրատարակված հաղորդագրության մեջ, որն ուղղված է Միջազգային խորհրդածոդովի անդամ երկրների կառավարություններին, նշվում է, որ նմանատիպ մտախոհումը հիմնահարցի նկատմամբ միայն բարդացնում է առանց այդ էլ բարդ իրավիճակը շրջանում:

Լեռնային Նարաբաղի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահությունը տասնուհին է ներկայացնել իրավաբանորեն հիմնավորված բոլոր ակտերի ծրարը Լեռնային Նարաբաղի վերաբերյալ: Այդ փաստաթղթերը վկայաբանում են, որ ԼՂՀ ղեկավարության դիրքադրումը ամբողջովին համադասարանական է միջազգային իրավական նորմերին, նշվում է հայտարարության մեջ:

ՄԱԿ-ի հեղինակությունը կասկածի է ենթարկվում

Լեռնային Նարաբաղի եւ Հարավային հակամարտություններում որեւէ ճշմարտական լուծում գտնելու ԵԱՀԿ-ի անկարողությունը մեծադեմ վարկարկեց նրա հեղինակությունը միջազգային աստիճանում: Որքան էլ արտօրինակ է բայց ֆենդադարձության հիմնական այնք զայիս է հենց արեւմտյան երկրներից: Հավանաբար, նույն ճակատագիրը ստանում է նաեւ ՄԱԿ-ին, որը դարձրել էր ֆենդադարձության է ենթարկվում երբորդ աշխարհի եւ այն երկրների կողմից, որոնք ներգրավված են սարածֆային հակամարտությունների մեջ: BBC ռադիոկայանը հաղորդում է, որ օրերս Ամս-

Բաբվում ձերբակալվել է ռազմածովային նավաստուհի հայազգի միջմանը

Աղբյուրներից զինվորական դասախազության մարմինները հինգշաբթի օրը Բաբվում ձերբակալել են ԱՊՀ ՌԾՆ ավագ միջման Գրիգոր Օվանեսյանին: Ինչդեռ հայտնեցին դասախազությունում, նա Բաբու էր ժամանել մի քանի ամիս առաջ, որոնցից հանրադատությանը հանձնելու ռազմական նավաստուհի նավերից մեկը: Ինչդեռ ասաց դասախազության աշխատակիցը, Օվանեսյանը այդպես էլ հրամանը չի կատարել: Նա 600 հազար ռուբլի արժուրդով երկու սարք է գողացել եւ ուղարկել Աղբյուրների սահ-

«Կովկասի կյո սեղանը» կոչ է անում

Սեպտեմբերի 4-5-ին Գրոզնիում Չեչենիայի նախագահ Ջոխար Դուդաեւի նախաձեռնությամբ տեղի ունեցավ «Կովկասի կյո սեղանը», որը հայտարարեց «կովկասյան ղեկավարների սեղանի» եւ նրա սարածֆից ոչ կովկասյան երկրների բոլոր զինված ուժերի դուրս բերման» անհրաժեշտության մասին:

Հուլիսից, որն ստորագրել են Աղբյուրների, Վրաստանի, Աբխազիայի, Կարաչայի, Չեչենիայի, Կարադաղի, Բալկարիայի, Դաղեստանի եւ Չեչենիայի ներկայացուցիչները, կոչ է անում Կովկասի բոլոր հակամարտ կողմերին «անհատադ ղարաբեցները բոլոր ռազմական գործողությունները եւ լուծել բոլոր վիճելի հարցերը խաղաղ ճանադարձով»: Ըստ «Ինտերֆաքս»-ի, «կյո սեղանին» մասնակցել է նաեւ Հայաստանի ներկայացուցիչը: Մական ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայությունից հայտնեցին, որ նախագահի աստիճան ոչ ոք Գրոզնի չի մեկնել: Այլ հասարակական կազմակերպություններին, կուսակցություններին զանգեցրել նույնպես արդյունք չսվեց: Մեզ չի հաջողվեց ստանալ այդ լուրի հաստատումը:

սումներով գնդակոծել են Միսիանի շրջանի Բոնակոթ գյուղի հայկական տաշտադարձական զորքերը: Տուժածներ չկան:

Կրասնոսելսկ. Աղբյուրների Գեսարեկի շրջանի Մուրադարս գյուղում տեղակայված հենակետերից աղբյուրական կազմավորումները սանկերից եւ հրանոթներից զենդակոծել են Կրասնոսելսկի շրջանի Վերին Գամբարակ եւ Վահան գյուղերի տաշտադարձական ուղեկալները: Հայկական ինքնադաշտանական ուժերը ստիպված են եղել դիմել դասախազ գործողությունների: Հայկական կողմից տուժածներ չկան:

Գորխ. Պարեսանից հերել են աղբյուրական կողմի սարածած այն տեղեկությունը, թե Գորխ-Սեֆանակերս ճանադարձը փակվել է աղբյուրական ուժերի կողմից: ■

Աբխազիայի հայերը քալանվում եւ հետադուրվում են

«Նոյան սաղան»-ի րոբակցին հաղորդվեց կաղվել Աբխազիայի Աչադարս գյուղի փախսականների հետ, որոնք ժամանակավորապես օրեւան են գտել Սոչի ֆաղաբում: Ականասների վկայությամբ, Աչադարսի եւ Լեչկոթի հայաբնակ գյուղերի ժողովրդի քալանը սկսվել է դեռեւս օգոստոսի 28-ի գերեկը: Սեպտեմբերի 1-ի սվյալներով, Աչադարսյում հողեկվել է 17 տուն, որոնցից 11-ը հայերի տներ էին, երկուսը՝ աբխազների, իսկ չորսը՝ վրացիների: Այս գործողությունների նախաձեռնողը վրացի զվարդիականներն են: Հայաստանի դասախազության Լեչկոթ այցելելու փորձը ժախողելու համար վրացական կողմը գյուղի ուժերն զբոհակոծում սկսեց: Վրաստանի զվարդիականները հաճախ առեւանգում են հայազգիներին եւ փրկագին տահանում:

Պարուր Հայրիկյանը խուսափել է վթարից

Ազգային ինքնուրույն միավորման լրատվական գրասենյակից հաղորդում են, թե «սեպտեմբերի 7-ին, ժամը 4:30-ի մոտակայքում, ընթացքի ժամանակ դուրս է եկել Գորխի արակարգ դրոբյան դարես, դասախազի Պարուր Հայրիկյանի «Ուազ» մակնիշի մեքենայի անվեր եւ միայն վարողի վարդեսության շնորհիվ մեքենան շոտ չի եկել»: Հետագայում դարգվել է, ինչդեռ հայտնում է ԱԽԻ ԼԳ-ն, որ անվեր ամրացնող դասախազները նախօրե հանված են եղել:

Հաղորդագրությունը տնդում է, թե այս եւ որեւէ Հայրիկյանի դեմ նախադեռ դասախազ ղեկերն ահաբեկչական բնույթ են կրում «դասախազված եւ իրականացված միեւնույն մարմնի կողմից»:

«Արամ Խաչատրյան» Սեֆ Համերգարահ

68-ԲՂ ՀԱՄԵՐԳԱՇԵՐԱՆ
4485-4486 Հայոց Թրվական
Հայաստանի Ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ
Գեղարվեստական ղեկավար եւ զվարդի ղեկավար
ԼՈՐԻՍ ԵՃԱՆՎՈՐՅԱՆ
Համերգաշրջանի հովանավորն է Հայ Ընդհանուր Բարեգործական Միությունը

11 սեպտեմբեր ՀԱՄԵՐԳԱՇԵՐԱՆԻ ԲԱՅՈՒՄԸ

Ալեխանդր Մոյնդիարյան,
6 դար «Օրբլու» բալետից
Լորիս Եզնավորյան,
«Երեւանյան Էջուղներ»
Իզոլ Ստրավինսկի,
«Մրազան գարուն»
Դիրիժոր՝ Լորիս Եզնավորյան
Սկիզբը ժամը 19.30
Տոմսեր վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգարահի տոմսակցում, ամեն օր ժամը 11-18:

Հայաստանի Հանրապետություն

Ծանոթանալ հին Հունաստանի դասախազանը եւ մակույթին, հանգստանալ Միջերկրական-ծովի ափին եւ հանելի ժամանակ անկազմել Հունաստանում

առադարձում են ՀՀ «ՄՊՈՒՏԻՆԿ» երիտասարդական Տուրիզմի Բյուրոն ու ՀՀ Ավիացիայի Գլխավոր վարչությունը, որոնք հոկտեմբերի 8-ից կազմակերպում են ուղիղ չվեր երեւան-Աթեն-երեւան երթուղով ամեն շաբաթ:

Ուղեւորության արժեքն է 251 ամերիկյան դոլար եւ 15500 ռուբլի: Հանրավոր է ուղեգրի արժեքի ռուբլու մասի փոխանցում:

Մանրամասն տեղեկությունների համար կարող եմ դիմել մեզ հետեւյալ հասցեով.

երեւան, Մոսկովյան 31 (Մ. Սարյանի արձանի հետեւի մասում):
հեռախոսներ 53-49-40 53-84-19 56-43-03
«ՄՊՈՒՏԻՆԿ» սոյասում է 26գ:
Ցանկանում եմ ուրախ հանգիստ:

46-ձարը երաշխավորում են: Մեր հաշվարկային համարն է 700924
Մոյանդարյանի շրջանի ՊԱՐՈՒՄ:

Հանում Կուրիներ

Սեպտեմբերի 10-ին Ռուսաստանի մի քանի ֆաղաբներում տեղի կունենան ցույցեր «Սեկ օր»-ի դասախազություն Կուրիներին» խորագրով: Մոսկվայում ցուցարարները կհավաքվեն ճադոնիայի դեսպանատան մոտ եւ դիմում կհանեն ճադոնական կողմի ներկայացուցիչներին: Հետո ցուցարարները կարձակեն դեռի Ռուսաստանի արագորձախարարության ԵՅՆԸ եւ նմանատիպ հայազգի կներկայացնեն արաֆին ֆաղաբական գերասեյության ներկայացուցիչներին: Երեկոյան ցույցը կարունակվի Գորխու անվան գրոսայգու զվարդի մոտեմ մոտ: Այդ օրվա միջոցադրումներին կմասնակցեն «Աբխասավոր Ռուսաստան» ԵՅՈՒՄԸ, Ռուսաստանի կոմունիստական բանվորական կուսակցությունը եւ Ռուսական ազգային ժողովը: ■

Գորբաչովը դեսոդան

Ռուսաստանի լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության «սվերային կաթինեթի» արագորձախարար Ալեխեյ Միտրոֆանովը լրագրողներին կայարարեց, թե նախկին ԽՄԳՍ նախագահ Միխայիլ Գորբաչովը «հետաձգվում է ԱՄՆ-ում Ռուսաստանի դեսոդան նաակելու հնարավորությամբ»: Միտրոֆանովը նեցց, որ այդ տեղեկություններն ստացել է «հուսալի աղբյուրներից»: Նրա խոսքերով, «Ռուսաստանի ղեկավարությունը բարդ իրավիճակում է մի կողմից Գորբաչովին նաակելու լով այդ դասախազում, Ռուսաստանը կուժեղացնի իր ազդեցությունը Ամերիկայում նրա կադերի հաշվին, մյուս կողմից հասարակությունը կարող է դժգոհություն հայտնել, որ նախկին նախագահը «թախվում է արասահմանում»:

Փորոհիկ Ամուրի մարում

Ռուսաստանի արակարգ իրավիճակների դեսական կոմիտեի սվալներով, Ամուրի մարզի Ռուրիի Երչաուն անձրեւների եւ փորոհիկի հետեւանով վնասվել է 110 ԵՅՆ, ԵՅՈՒՄԸ, ԵՅՈՒՄԸ եւ եկել երեւել էլեկտրակայան, վնասվել եւ մասնակորեն ավերվել է 7 կամուրջ:

Ընդդեմ ինֆարկսի

Միացյալ Նահանգներում եւ արեւմտյան երկրներում խիստ սարածված մակերիկամի կեղեւի հանույթի արգելակող ACE-Inhibitor դեղամիջոցը, որն օգտագործվում է արյան ճնճան դեմ, դարգվել է, որ մեծադեմ նվազեցնում է արանոթային հիվանդություններից սառադողների մոտ արի կաթվածի հավանականությունը: Ռուսումնասիրողների կարծիքով, այն նվազեցնում է նաեւ մահվան հավանականությունը այն հիվանդների մոտ, որոնք նոր են սարել արի ինֆարկս: ■

Լուրերը տեղեկությունները «Ամուրի», «Նոյան սաղան» եւ մեր րոբակցիներին: